

справи на період до 2011 року» (пункт 3 «Розробити та затвердити план заходів на 2011–2015 роки з питань зміцнення матеріально-технічної бази бібліотек, створення умов для збереження Державного бібліотечного фонду, запобігання скороченню чисельності бібліотек, особливо у сільській місцевості»¹) Міністерство культури України ініціює проведення в 2012 р. загальнодержавного дослідження «Вивчення стану забезпечення сільського населення України публічними бібліотеками». Його мета – на основі аналізу стану охоплення бібліотечним обслуговуванням сільського населення країни розробити низку заходів щодо збереження, зміцнення та розвитку бібліотечної мережі в сільській місцевості.

У ході дослідження передбачається з'ясувати:

- кількість жителів, у т. ч. віком до 15 років, у кожному сільському населеному пункті;
- наявність (або відсутність) будь-яких форм бібліотечного обслуговування (бібліотека, бібліотечний пункт тощо) в кожному сільському (селищному) населеному пункті;
- підпорядкування сільських бібліотек (централізовані, децентралізовані);
- основні параметри, що характеризують стан сільських книгозбірень: книжковий фонд, у т. ч. видання 2000–2011 рр., обсяги передплати, фізичний стан бібліотечних приміщень, наявність опалення та освітлення.

Методику проведення вивчення буде розміщено на веб-сайті Міністерства культури України, а завдання стосовно здійснення дослідження та узагальнення його матеріалів покладено на Національну парламентську бібліотеку.

Саме висновки цього вивчення можуть бути використані під час реорганізації мережі бібліотек. Попри те, що дослідження має охопити всі регіони країни, при здійсненні тих чи інших організаційних заходів варто застосовувати індивідуальний підхід

до конкретної бібліотеки, враховувати потреби і умови розвитку регіону в цілому, місцеві традиції та існуючу бібліотечну специфіку. Але при цьому завжди слід пам'ятати, що головною метою будь-яких мережевих перетворень повинно бути формування єдиного бібліотечно-інформаційного простору задля забезпечення доступу громадян, незалежно від місця їхнього проживання, до інформації, знань, культурного надбання.

Аналіз ситуації, що склалась, економічні розрахунки, наявність перспектив розвитку – саме ці параметри треба брати за основу, коли йдеться про побудову сучасної мережі бібліотек у регіонах. Боротьба за кожен існуючий сьогодні сільську бібліотеку, без урахування цих параметрів, може стати безперспективною, оскільки багато з них не відповідають сучасним вимогам, а ігнорування реального стану врешті-решт негативно впливатиме на всю бібліотечну систему.

Реорганізація чи ліквідація бібліотек із виключенням їх із базової мережі закладів культури може здійснюватися тільки за рішенням місцевих органів самоврядування та за погодженням із Міністерством культури України.

Збереженню мережі сільських бібліотек сприятиме і постанова Верховної Ради України від 08.02.2011 № 4356-VI, якою до кінця 2015 р. впроваджено мораторій на закриття державних і комунальних закладів культури в сільській місцевості.

Настав час змінювати саму парадигму побудови бібліотечної мережі в Україні, оскільки бібліотечна галузь потребує адаптації до нових політичних і соціально-економічних умов, модернізації на основі нових технологій розвитку з урахуванням світових тенденцій і накопиченого історичного досвіду. Саме це повинно стати дороговказом як для професійної бібліотечної спільноти, так і для органів управління бібліотечною справою.

¹ zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1226-2009-%F0

ПОДІЇ. ФАКТИ

КНИГИ СТАНУТЬ БІЛЬШ ДОСТУПНИМИ

16 лютого 2012 р. Прем'єр-міністр України М. Азаров зустрівся з генеральним директором видавництва «Фоліо» О. Красовицьким та генеральним директором Державного закладу «Національна парламентська бібліотека України», заслуженим працівником культури України Т. Вилегжаніною. М. Азаров зазначив, що останнім часом молодь віддає перевагу електронним книгам або знаходить літературу в Інтернеті. «Треба відновити спілкування з живою книгою та авторами», – наголосив Голова Уряду.

О. Красовицький повідомив, що середній наклад книг, які видаються в Україні, становить менше тисячі примірників, тоді як рентабельним є наклад

від 1,5 тис. При цьому фоліанти, що мають неабияку популярність серед українців (зокрема, книжки про українську історію), виходять більшими накладками – близько 2 тис. примірників. Директор видавництва також зазначив, що у величезній кількості випускаються тільки підручники. Тому запропонував Прем'єр-міністрові особисто взятися за популяризацію читання, повідомляючи на своїй сторінці у Facebook, яку книгу він читає на даний момент.

Т. Вилегжаніна поінформувала співрозмовників, що відвідування читачами бібліотек безпосередньо пов'язане з активністю поповнення бібліотечного фонду. За її словами, це відбувається тому, що більшість відвідувачів вважають за краще читати свіжі

видання. Генеральний директор НПБУ також запропонувала Уряду підтримати програму пересувних бібліотек – бібліобусів – для доставляння книг у райони, де відсутні стаціонарні бібліотеки.

Прем'єр-міністр підтримав ініціативу Т. Вилегжаніної щодо створення такої програми, зазначивши, що пілотний проект можна реалізувати у важкодоступних і малонаселених районах, наприклад, у Закарпатській та Івано-Франківській областях.

«Поточного року було збільшено фінансування програми «Українська книга», зокрема, на ці цілі виділено 40 млн грн. Хотілося б, щоб усі ці книги потрапили до наших публічних бібліотек, а також шкільних бібліотек, тому що саме у школі наші діти повинні долучатися до читання книг», – сказав очільник Кабміну.

У свою чергу Т. Вилегжаніна наголосила, що в третині сільських населених пунктів узагалі немає

бібліотек, тому така програма вкрай необхідна. Прем'єр-міністр погодився з цим: «Читач не піде до бібліотеки, якщо там немає нових книг. Якщо ж з'являються нові книжки, то декому набагато простіше піти до книгозбірні й узяти нову книгу, замість того щоб піти до магазину її купувати».

За словами М. Азарова, оновленню бібліотечних фондів сприятиме й ініційований ним проект так званої дешевої бібліотеки. Книжки з цієї серії видаватимуться великими накладками і матимуть низьку собівартість.

За матеріалами сайту: http://www.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=244966690&cat_id=244276429

БІБЛІОТЕЧНІ ФОРУМИ

*Л. Сидоренко, головний бібліотекар
Миколаївської ОУНБ ім. О. Гмирьова*

«БІБЛІОТЕКА – ВЛАДА – ГРОМАДА: СТРАТЕГІЯ ЄДНОСТІ В ІНФОРМАЦІЙНОМУ СУСПІЛЬСТВІ»

(II Форум соціального партнерства)

У 2008 р. на Миколаївщині відбувся I Форум сільських бібліотекарів «Сільська бібліотека: стратегія поступу в майбутнє», в якому взяли участь понад 400 осіб. Три наступні роки після його проведення стали для бібліотек регіону періодом змін, удосконалення, розширення партнерських зв'язків. Тому II Форум сільських бібліотекарів, що відбувся 27 вересня 2011 р. за ініціативою Миколаївської ОУНБ ім. О. Гмирьова та при підтримці Програми «Бібліоміст», проводився в новому форматі – як Форум соціального партнерства за темою «Бібліотека – влада – громада: стратегія єдності в інформаційному суспільстві» в рамках оголошеного Президентом України в 2011 р. Року освіти та інформаційного суспільства.

Метою заходу стало визначення шляхів трансформації сільських бібліотек на основі пропозицій громади, підвищення іміджу бібліотечної професії, привертання уваги органів місцевого самоврядування та спільноти до бібліотечних закладів регіону, представлення їхніх досягнень і визначення перспектив розвитку.

Проект організації Форуму відзначила програма «Бібліоміст» як переможця конкурсу кращих громадських ініціатив та надала грант для проведення заходу. Головними організаторами стали Миколаївська облдержадміністрація й обласна рада, управління культури облдержадміністрації, ОУНБ ім. О. Гми-

рьова, програма «Бібліоміст», Українська бібліотечна асоціація (УБА) та її регіональне відділення, представники яких були присутні на заході. Крім того, було запрошено професійні делегації з усіх районів Миколаївщини, заступників голів райдержадміністрацій, начальників відділів (управлінь) культури районних та міських адміністрацій, голів сільських рад, працівників районних і сільських бібліотек, їх соціальних партнерів. Усього в заході взяли участь близько 400 осіб.

Програма Форуму складалася з урочистої та професійної частин.

Відкрив захід голова Миколаївської обласної ради І. Дятлов, який зазначив, що бібліотекарі – хранителі та популяризатори духовних скарбів, а бібліотеки, незважаючи на стрімкий розвиток мережі Інтернет, залишаються важливим надбанням громади. Зі словами привітань до учасників звернулися представники органів влади області, УБА, інших бібліотек країни. Кращих працівників сільських бібліотек за багаторічну і сумлінну працю, особистий внесок у розвиток бібліотечної справи було відзначено грамотами Миколаївської облдержадміністрації та обласної ради, управління культури облдержадміністрації, УБА, обласного комітету Профспілки працівників культури України.

Професійна частина Форуму розпочалася з відкриття Майданчика інновацій радником з адвокації